

Nr 3.

Ankom till Riksdagens kansli den 19 juni 1914 kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bildande, för renskötselns upphjälpande i Västerbottens och Norrbottens län, av två fonder, benämnda Västerbottens lappfond och Norrbottens lappfond.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 14 maj 1914 avlåten, till jordbruksutskottets förberedande handläggning hänvisad proposition, nr 62, har Kungl. Maj:t under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokoll föreslagit riksdagen medgiva,

att ur jämtländska renbetesfjällens skogsfond ett belopp av 500,000 kronor må uttagas till bildande av två fonder, den ena å 300,000 kronor, benämnd Västerbottens lappfond, och den andra å 200,000 kronor, benämnd Norrbottens lappfond, vilka fonder skola av statskontoret förvaltas och jämlikt föreskrifterna i kungl. brevet den 31 augusti 1877 förräntas i enlighet med vad som gäller för statskontorets fondförvaltning i allmänhet samt efter Kungl. Maj:ts föreskrifter eller prövning i särskilda fall användas, den förra fonden till främjande av renskötseln i Västerbottens län och den senare till förmån för enahanda näring i Norrbottens län, med rätt för Kungl. Maj:t att, därest det framdeles skulle visa sig behöfligt eller lämpligt, överflytta en del av den ena fondens kapitalbelopp till den andra;

att utbrytningen av ifrågavarande medel och de två nya fondernas bildande skola anses hava ägt rum den 1 januari 1914; samt

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 10 saml. 3 häft. (Nr 3.)

att det belopp 233,647 kronor 42 öre, som återstår av det utav 1906 års riksdag beviljade anslag för beredande av understöd åt lapparna i Jukkasjärvi socken, må på det sätt tillföras nyssnämnda båda fonder, att ett belopp av 140,000 kronor ingår i Västerbottens lappfond och återstoden i Norrbottens lappfond.

I syfte att genom förvärv av mark utvidga lapparnas betesområden i Jämtland och därigenom gottgöra den skada, som genom en allt för vidsträckt avvitrning tidigare tillskyndats lapparna i sagda län, inrättades år 1887 en särskild fond med benämning jämtländska renbetesfjällens skogsfond, vilken fond bildats och vidmakthållits av avkastningen av skogsavverkning å de vid avvitrningen avsatta renbetetsfjällen. Ehuru sedan fondens bildande ett stort antal fastigheter allt efter hand förvärvats för renbetesfjällens utvidgning — sammanlagda köpeskillingen för dessa fastigheter uppgår till icke mindre än 964,759 kronor 35 öre — hava emellertid fondens tillgångar tack vare skogstillgången å renbetesfjällen alltså varit i stigande och under de senaste åren har tillväxten varit högst avsevärd. Fondens storlek, som vid slutet av år 1890 uppgick till 62,641 kronor 76 öre, utgjorde vid 1900 års slut 580,351 kronor 11 öre, vid 1909 års slut 768,989 kronor 86 öre, vid 1910 års slut 888,947 kronor 57 öre, vid 1911 års slut 984,884 kronor 29 öre, vid 1912 års slut 1,011,882 kronor 89 öre samt vid 1913 års slut 1,095,099 kronor 80 öre.

Förutom ovannämnda fond för förvärvande av mark för renbetes-trakternas utvidgande finnes för renskötselns understödjande i Jämtlands län ytterligare en annan fond, nämligen den av inflytande medel för utarrenderade beten, jakt- och fiskerättigheter bildade så kallade jämtländska lappväsendets fond, varifrån årligen icke obetydliga understöd tilldelas de jämtländska lapparna och deras näring. Sistsagda fond uppgick vid utgången av år 1912 till något över 160,000 kronor.

I förevarande proposition har nu föreslagits, att ett belopp av 500,000 kronor skulle frånskiljas de jämtländska renbetesfjällens skogsfond samt avsättas till tvenne nya fonder för främjande av renskötseln i Västerbottens och Norrbottens län, där någon tillgång, motsvarande de jämtländska fonderna, för närvarande icke står till buds samt något understöd följaktligen icke kan beredas lapparna. Den återstående delen av jämtländska renbetesfjällens skogsfond skulle bibehållas i denna sin egenskap och fortfarande, såsom hittills ägt rum, tillgodonjuta, jämte å densamma uppkommande ränta, behållna skogsavkastningen av renbetesfjällen.

Av de tvenne föreslagna nya fonderna, vilka skulle benämnas Västerbottens lappfond och Norrbottens lappfond, skulle den förstnämnda, med hänsyn till de särskilda svårigheter, med vilka renskötseln har att kämpa i Västerbottens län, tillföras ungefär tre femtedelar av de utbrutna medlen eller 300,000 kronor och den sistnämnda återstående omkring två femtedelar eller 200,000 kronor, med rätt likväl för Kungl. Maj:t att, därest det framdeles skulle visa sig behövt eller lämpligt, överflytta en del av den ena fondens kapitalbelopp till den andra. Tidpunkten för medlens utbrytande och de två nya fondernas bildande skulle, med hänsyn till önskvärdheten av att fonderna så snart som möjligt komme till stånd, bestämmas till den 1 januari 1914, från vilken tidpunkt alltså även ränteavkastningen å de fonderna tillagda belopp skulle tillföras dem. Fonderna i fråga skulle, liksom fallet är med de jämtländska fonderna, av statskontoret förvaltas och jämlikt föreskrifterna i kungl. brevet den 31 augusti 1877 förräntas i enlighet med vad som gäller för statskontorets fondförvaltning i allmänhet.

Till de båda nya lappfonderna skulle, enligt Kungl. Maj:ts förslag, vidare läggas en befintlig tillgång av 233,647 kronor 42 öre, utgörande i anspråk icke taget belopp av det av 1906 års riksdag anvisade anslag å 250,000 kronor för beredande av understöd åt lapparna i Jukkasjärvi socken för liden förlust av renar. Av detta tillskott skulle 140,000 kronor tilläggas Västerbottens lappfond och återstoden Norrbottens lappfond.

Beträffande utredningen i ärendet i övrigt hänvisas till propositionen.

Att de nomadiserande lapparna i Västerbottens och Norrbottens län, vilka i likhet med Jämtlandslapparna torde hava lidit avsevärt intrång av den framträngande odlingen, äro i behov av understöd från statens sida synes utskottet uppenbart. Utskottet anser det därför rättvist, att åtgärder av staten vidtagas för renskötselns upphjälpande i Västerbottens och Norrbottens län, liksom redan tidigare skett beträffande enahanda näring i Jämtlands län. Och då, enligt vad i ärendet uppvisats, de jämtländska renbetesfjällens betydande skogsfond utan olägenhet kan avstå omkring hälften av sitt kapitalbelopp, synes det utskottet vara en lämplig anordning att ifrågavarande just för renskötseln avsedda tillgång nu tages i anspråk för främjandet av motsvarande näring i Västerbottens och Norrbottens län, varigenom någon särskild anskaffning av nytt kapital för det ifrågasatta ändamålet icke behöver tillgripas.

Utskottet.

Utskottet, som sålunda icke har något att erinra mot att ett belopp av 500,000 kronor för nu angivet ändamål fränskiljes de jämtländska renbetesfjällens skogsfond, finner det ävenledes lämpligt att ifrågavarande belopp, i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, nedlägges i tvenne särskilda fonder, en för Västerbottens och en för Norrbottens län, att efter Kungl. Maj:ts närmare bestämmande anlitas för bestridande av utgifter av varje-handa slag till befrämjande av renskötseln och lindrande av de svårigheter, som för lapparna uppstått i följd av odlingens framträngande. Utskottet har heller icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag till ifrågavarande medels fördelning å de båda särskilda fonderna eller mot den föreslagna tidpunkten för medlens utbrytande och fondernas bildande eller sättet för fondernas förvaltning.

Förslaget att till de nya fonderna skulle läggas återstoden av det av 1906 års riksdag anvisade anslag för beredande av understöd åt Jukkasjärvilapparna finner utskottet lämpligt och välbetänt, enär fonderna, vilka icke såsom den ovannämnda jämtländska skogsfonden kunna påräkna inkomster av skogsavverkning eller dylikt, härigenom beredas en, enligt utskottets mening, välbehövlig och önskvärd förstärkning. Mot den föreslagna fördelningen av detta belopp å de bägge särskilda fonderna har utskottet icke haft något att erinra.

Utskottet, som icke heller i övrigt funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande proposition, får därför hemställa,

att riksdagen må medgiva,

a) att ur jämtländska renbetesfjällens skogsfond ett belopp av 500,000 kronor må uttagas till bildande av två fonder, den ena å 300,000 kronor, benämnd Västerbottens lappfond, och den andra å 200,000 kronor, benämnd Norrbottens lappfond, vilka fonder skola av statskontoret förvaltas och jämlikt föreskrifterna i kungl. brevet den 31 augusti 1877 förräntas i enlighet med vad som gäller för statskontorets fondförvaltning i allmänhet samt efter Kungl. Maj:ts föreskrifter eller prövning i särskilda fall användas, den förra fonden till främjande av renskötseln i Västerbottens län och den senare till förmån för enahanda näring i Norrbottens län, med rätt för Kungl. Maj:t att, därest det framdeles skulle

visa sig behöfvligt eller lämpligt, överflytta en del av den ena fondens kapitalbelopp till den andra;

b) att utbrytningen av ifrågavarande medel och de två nya fondernas bildande skola anses hava ägt rum den 1 januari 1914;

c) att det belopp, 233,647 kronor 42 öre, som återstår av det utav 1906 års riksdag beviljade anslag för beredande av understöd åt lapparna i Jukkasjärvi socken, må på det sätt tillföras nyssnämnda båda fonder, att ett belopp av 140,000 kronor ingår i Västerbottens lappfond och återstoden i Norrbottens lappfond.

Stockholm den 16 juni 1914.

På jordbruksutskottets vägnar:

D. PERSSON I TÄLLBERG.

Vid slutbehandling inom utskottet av förestående ärende hava närvarit herrar: Persson, Ericsson, Odelberg, Pers, Fahlén, Lindblad, Holmquist, Nilsson i Tånga, Öberg och Kronlund, Ingeström, Barthelson, Tysk, Wallentin, Bosson och Nilsson i Linnås.
